

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tionde avdelningen)

den 10 juli 2014*

”Begäran om förhandsavgörande — Offentlig upphandling — Kontrakt som inte uppnår det tröskelvärde som föreskrivs i direktiv 2004/18/EG — Artiklarna 49 FEUF och 56 FEUF — Proportionalitetsprincipen — Villkor för uteslutning från ett upphandlingsförfarande — Kvalitativa urvalskriterier rörande anbudsgivarens personliga ställning — Skyldigheter avseende erläggande av sociala avgifter — Begreppet allvarlig överträdelse — Differens mellan obetalda sociala avgifter och betalda avgifter som överstiger 100 euro och utgör mer än fem procent av de obetalda avgifterna”

I mål C-358/12,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (Italien) genom beslut av den 15 mars 2012, som inkom till domstolen den 30 juli 2012, i målet

Consorzio Stabile Libor Lavori Pubblici

mot

Comune di Milano,

ytterligare deltagare i rättegången:

Pascolo Srl,

meddelar

DOMSTOLEN (tionde avdelningen)

sammansatt av A. Rosas, tillförordnad ordförande på tionde avdelningen, samt domarna D. Šváby och C. Vajda (referent),

generaladvokat: M. Wathelet,

justitiesekreterare: handläggaren A. Impellizzeri,

efter förhandlingen den 11 juli 2013,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Consorzio Stabile Libor Lavori Pubblici, genom N. Seminara, R. Invernizzi och M. Falsanisi, avvocati,

* Rättegångsspråk: italienska.

- Comune di Milano, genom M. Maffey och S. Pagano, avvocati,
- Pascolo Srl, genom A. Tornitore, F. Femiano, G. Fuzier och G. Sorrentino, avvocati,
- Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av G. Aiello, avvocato dello Stato,
- Tjeckiens regering, genom M. Smolek, i egenskap av ombud,
- Polens regering, genom B. Majczyna och M. Szpunar, båda i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom A. Tokár och L. Pignataro-Nolin, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 49 FEUF, 56 FEUF och 101 FEUF.
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Consorzio Stabile Libor Lavori Pubblici (nedan kallat Libor) och Comune di Milano. Målet rör Comune di Milanos beslut att upphäva beslutet att slutligt tilldela Libor ett byggentreprenadkontrakt av det skälet att Libor inte hade fullgjort sin skyldighet att betala sociala avgifter med ett belopp på 278 euro.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 I skäl 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster (EUT L 134, s. 114, och rättelse i EUT L 351, s. 44), i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 1177/2009 av den 30 november 2009 (EUT L 314, s. 64) (nedan kallat direktiv 2004/18) anges följande:

”Tilldelning av kontrakt som ingås i medlemsstaterna för statens räkning, för enheter på regional eller lokal nivå samt andra offentligrättsliga organ omfattas av kravet på respekt för principerna i fördraget, särskilt principen om fri rörlighet för varor, principen om etableringsfrihet och principen om frihet att tillhandahålla tjänster samt de principer som följer av dessa, t.ex. principen om likabehandling, principen om icke-diskriminering, principen om ömsesidigt erkännande, proportionalitetsprincipen och öppenhetsprincipen. För offentliga kontrakt över ett visst värde är det dock tillrådligt att upprätta bestämmelser om samordning inom gemenskapen av nationella förfaranden för tilldelning av sådana kontrakt på grundval av dessa principer för att sörja för att de får effekt och för att garantera att offentlig upphandling öppnas för konkurrens. Bestämmelserna om samordning bör därför tolkas i överensstämmelse med såväl de ovannämnda reglerna och principerna som andra bestämmelser i fördraget.”

- 4 I artikel 7 i direktivet fastställs de tröskelvärden från och med vilka direktivets regler om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster ska tillämpas. För offentliga byggentreprenadkontrakt fastställs i artikel 7 c i direktivet ett tröskelvärde på 4 845 000 euro.

- 5 Artikel 45 i direktiv 2004/18 avser kvalitativa urvalskriterier rörande anbudsgivarens personliga ställning. I artikel 45.2 föreskrivs följande:

”En ekonomisk aktör får uteslutas från deltagande i förfarandet för tilldelning av ett offentligt kontrakt om han

...

- e) inte har fullgjort sina skyldigheter avseende erläggande av sociala avgifter enligt de rättsliga bestämmelser som gäller i det land där han är etablerad eller i det land där den upphandlande myndigheten finns,
- f) inte har fullgjort sina skyldigheter avseende erläggande av skatter enligt de rättsliga bestämmelser som gäller i det land där han är etablerad eller i det land där den upphandlande myndigheten finns,

...

Medlemsstaterna skall i enlighet med nationell rätt och med hänsyn till gemenskapsrätten fastställa villkoren för tillämpning av denna punkt.”

Italiensk rätt

- 6 I Italien regleras all offentlig upphandling av byggentreprenader, tjänster och varor genom lagstiftningsdekret nr 163 av den 12 april 2006 om inrättande av lag om offentlig upphandling av byggentreprenader, tjänster och varor till genomförande av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG (decreto legislativo n. 163 – Codice dei contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture in attuazione delle direttive 2004/17/CE e 2004/18/CE) (ordinarie tillägg till GURI nr 100 av den 2 maj 2006), i dess lydelse enligt lagdekret nr 70 av den 13 maj 2011 (GURI nr 110 av den 13 maj 2011, s. 1) omvandlat till lag genom lag nr 106 av den 12 juli 2011 (GURI nr 160 av den 12 juli 2011, s. 1) (nedan kallat lagstiftningsdekret nr 163/2006).
- 7 Artikel 38 i avdelning II i lagstiftningsdekret nr 163/2006 hör till de bestämmelser som ska tillämpas oavsett kontraktsbelopp. I den artikeln fastställs allmänna villkor för deltagande i förfarandena vid offentlig upphandling av koncessioner, byggentreprenader, varor och tjänster. Artikel 38.1 i i lagstiftningsdekretet har följande lydelse:
- ”1. En person ska uteslutas från deltagande i förfaranden för tilldelning av koncessioner, byggentreprenader, varor och tjänster och får inte tilldelas underentreprenadkontrakt och får inte heller ingå avtal rörande sådana kontrakt om denne
- ...
- i) har begått slutgiltigt fastställda allvarliga överträdelser av tillämpliga bestämmelser om erläggande av sociala avgifter enligt den italienska lagstiftningen eller enligt lagstiftningen i det land där personen är etablerad.”
- 8 I artikel 38.2 i lagstiftningsdekretet definieras vad som avses med ”allvarliga” överträdelser av tillämpliga bestämmelser om erläggande av sociala avgifter. I allt väsentligt föreskrivs att överträdelser enligt artikel 38.1 i ska anses vara allvarliga när de utgör hinder för utfärdande av intyget om erläggande av sociala avgifter (documento unico di regolarità contributiva, nedan kallat Durc-intyget).

- 9 Vilka överträdelser som utgör hinder för att Durc-intyget utfärdas anges i sin tur i ett dekret utfärdat av arbets- och socialförsäkringsministeriet med föreskrifter om intyget om erläggande av sociala avgifter (Decreto del ministero del lavoro e della previdenza sociale – che disciplina il documento unico di regolarità contributive), av den 24 oktober 2007 (GURI nr 279 av den 30 november 2007, s. 11). I artikel 8.3 i detta ministerdekret föreskrivs följande:

”En obetydlig differens mellan obetalda sociala avgifter och betalda avgifter vad gäller varje socialförsäkringsinstitution och varje byggarbetarkassa utgör inte hinder mot utfärdande av ett Durc-intyg såvitt gäller endast deltagande i ett upphandlingsförfarande. En differens på högst 5 procent mellan obetalda och betalda avgifter för varje betalnings- eller avgiftsperiod, eller i vart fall en differens på mindre än 100 euro, ska inte anses vara en allvarlig överträdelse, förutsatt att beloppet betalas in inom 30 dagar från utfärdandet av DURC-intyget.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

- 10 Comune di Milano offentliggjorde den 6 juni 2011 ett meddelande om upphandling rörande ”underhållsarbeten och installation av intrångsskydd avseende bostäder tillhörande Milano kommun”. Kontraktet skulle tilldelas enligt kriteriet lägsta möjliga pris med utgångspunkt i ett kontraktsbelopp på 4 784 914,61 euro.
- 11 I meddelandet om upphandling krävdes uttryckligen av alla anbudsgivare, vid äventyr av uteslutning, en förklaring om att de uppfyllde alla de allmänna krav för att delta i upphandlingen som föreskrivs i artikel 38 i lagstiftningsdekret nr 163/2006.
- 12 Libor ansökte om att få delta i anbuds förfarandet och förklarade, i de ordalag som används i artikel 38.1 i i lagstiftningsdekretet att konsortiet ”inte hade begått några slutgiltigt fastställda allvarliga överträdelser av tillämpliga bestämmelser om erläggande av sociala avgifter enligt den italienska lagstiftningen”.
- 13 Comune di Milano beslutade att tilldela Libor kontraktet och underrättade konsortiet om detta beslut genom skrivelse av den 28 juli 2011. Comune di Milano granskade därefter Libors förklaring och erhöll i detta sammanhang Durc-intyget från behörig myndighet. Av intyget framgick att Libor inte hade uppfyllt sina skyldigheter att betala sociala avgifter då det ansökte om att få delta i anbuds förfarandet. Libor hade nämligen underlåtit att inom föreskriven tid betala in avgifter för maj 2011 med ett belopp på 278 euro, vilket motsvarade hela det avgiftsbelopp som borde ha betalats för den perioden. Libor gjorde en försenad inbetalning av detta belopp den 28 juli 2011.
- 14 Mot bakgrund av den överträdelse som framgick av Durc-intyget upphävde Comune di Milano beslutet att tilldela Libor kontraktet och uteslöt konsortiet från upphandlingsförfarandet. Comune di Milano beslutade därvid att i stället tilldela bolaget Pascolo kontraktet.
- 15 Libor överklagade Comune di Milanos beslut om upphävande vid den hänskjutande domstolen, Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia. Libor gjorde därvid bland annat gällande att lagstiftningsdekret nr 163/2006 är oförenligt med unionsrätten.
- 16 Den hänskjutande domstolen har angett att den aktuella upphandlingen inte omfattas av direktiv nr 2004/18, eftersom värdet av upphandlingen är lägre än det tröskelvärde som fastställs i artikel 7 c i direktivet. Den hänskjutande domstolen anser likväl att upphandlingen har ett gränsöverskridande intresse, vilket enligt EU-domstolens praxis innebär att EUF-fördragets grundläggande regler ska iakttas. I det hänseendet hyser den hänskjutande domstolen tvivel i frågan huruvida artikel 38.2 i lagstiftningsdekret nr 163/2006 är förenlig med de unionsrättsliga principerna om proportionalitet och likabehandling.

- 17 Genom att det införs en ren legaldefinition av begreppet "allvarlig" överträdelse av avgiftsskyldigheten anser den hänskjutande domstolen att nämnda bestämmelse leder till att den upphandlande myndigheten fråntas allt utrymme att skönsmässigt bedöma huruvida det villkor för deltagande som rör obetalda sociala avgifter är uppfyllt. Den omständigheten att den upphandlande myndigheten sålunda saknar utrymme för skönsmässig bedömning är i sig förenlig med unionsrätten, eftersom den stärker likabehandlingen av de olika ekonomiska aktörer som deltar i en upphandling.
- 18 Den hänskjutande domstolen ställer sig emellertid tveksam till att de kriterier som den nationella lagstiftaren har föreskrivit är förenliga med proportionalitetsprincipen. Den har angett att kravet att ett företag har fullgjort sin skyldighet att betala sociala avgifter har införts i syfte att försäkra sig om att det anbudsgivande företaget är tillförlitligt, iakttar omsorg och är seriöst samt att det betar sig korrekt mot sina anställda. Enligt den hänskjutande domstolen är det inte säkert att underlåtenhet att uppfylla det villkoret verkligen är avgörande för huruvida ett företag inte ska anses vara tillförlitligt med avseende på en viss upphandling. Det rör sig nämligen om ett abstrakt kriterium som inte är utformat med hänsyn till den enskilda upphandlingens beskaffenhet med utgångspunkt i föremålet för upphandlingen och dess reella värde. Inte heller beaktas hur stor omsättningen är hos det företag som har gjort sig skyldigt till överträdelsen eller företagets ekonomiska och finansiella kapacitet. Det skulle vidare vara oproportionerligt att utesluta ett företag från en upphandling i de fall då överträdelsen rör ett ringa belopp, såsom är fallet i det nationella målet.
- 19 Den hänskjutande domstolen anser också att det är tveksamt om villkoren för uteslutning från en upphandling på grund av obetalda sociala avgifter står i samklang med villkoren för uteslutning på grund av obetalda skatter, enligt vilka endast överträdelser rörande belopp som överstiger 10 000 euro ska betraktas som allvarliga.
- 20 Mot denna bakgrund har Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia beslutat att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till domstolen:

"Utgör proportionalitetsprincipen, vilken kan härledas ur etableringsrätten och ur principerna om icke-diskriminering och skydd för konkurrensen enligt artiklarna 49 FEUF, 56 FEUF och 101 FEUF, samt den däri ingående skälighetsprincipen, hinder för nationella bestämmelser som i fråga om offentliga kontrakt – oavsett om kontraktets värde överstiger det [unions]rättsliga tröskelvärdet eller ej – föreskriver att en slutgiltigt fastställd överträdelse av skyldigheten att betala sociala avgifter är allvarlig när den rör ett belopp som överstiger 100 euro och differensen mellan obetalda och betalda avgifter överstiger fem procent av de obetalda avgifterna vad gäller varje betalnings- eller avgiftsperiod, med den följden att den upphandlande enheten är skyldig att utesluta det företag som gjort sig skyldigt till en sådan överträdelse från upphandlingsförfarandet utan att beakta andra faktorer som på ett objektivt sätt visar huruvida företaget är en tillförlitlig avtalspart?"

Prövning av tolkningsfrågan

- 21 Det ska inledningsvis påpekas att, såsom anges i tolkningsfrågan, den aktuella nationella lagstiftningen visserligen ska tillämpas på alla upphandlingar oavsett om deras värde överstiger eller underskrider de tröskelvärden för offentliga kontrakt som fastställs i artikel 7 i direktiv 2004/18, men att värdet av det här aktuella kontraktet är lägre än det belopp som anges i nämnda artikel 7 c.
- 22 Det framgår dessutom såväl av frågans lydelse som av den hänskjutande domstolens synpunkter vilka sammanfattats ovan i punkt 18 att frågeställningen särskilt rör huruvida den aktuella nationella lagstiftningen är förenlig med proportionalitetsprincipen.
- 23 Den hänskjutande domstolen har således ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artiklarna 49 FEUF, 56 FEUF och 101 FEUF samt proportionalitetsprincipen ska tolkas så, att de utgör hinder för en nationell lagstiftning som, i fråga om offentliga byggentreprenadkontrakt vars värde underskrider

tröskelvärde enligt artikel 7 c i direktiv 2004/18, innebär att upphandlande myndigheter är skyldiga att utesluta en anbudsgivare som har gjort sig skyldig till en överträdelse vad gäller erläggande av sociala avgifter från förfarandet för tilldelning av ett sådant kontrakt, om differensen mellan obetalda och betalda avgifter motsvarar ett belopp som överstiger 100 euro och även utgör mer än fem procent av de obetalda avgifterna.

- 24 Det ska inledningsvis erinras om att det för att direktivet ska vara tillämpligt på ett offentligt kontrakt krävs att kontraktets värde beräknas uppgå till minst det relevanta tröskelvärde som anges i artikel 7 i direktivet. För det fall tröskelvärde inte uppnås ska de grundläggande reglerna och principerna i fördraget tillämpas i den mån upphandlingen är av ett bestämt gränsöverskridande intresse, särskilt mot bakgrund av dess betydelse och platsen där den ska utföras (se, för ett liknande resonemang, bland annat dom *Ordine degli ingegneri della Provincia di Lecce m.fl.*, C-159/11, EU:C:2012:817, punkt 23 och där angiven rättspraxis). Det ankommer på den hänskjutande domstolen att bedöma huruvida det föreligger ett sådant intresse (se, för ett liknande resonemang, dom *Belgacom*, C-221/12, EU:C:2013:736, punkt 30 och där angiven rättspraxis).
- 25 I den mån den hänskjutande domstolen anser att det aktuella offentliga byggtreprenadkontraktet är av ett bestämt gränsöverskridande intresse ska följaktligen nämnda grundläggande regler och allmänna principer tillämpas i det nationella målet trots att kontraktets värde inte uppgår till det tröskelvärde som föreskrivs i artikel 7 c i direktiv 2004/18.
- 26 Vad gäller de bestämmelser i fördraget till vilka den hänskjutande domstolen har hänvisat utgör en sådan uteslutning från ett upphandlingsförfarande som den som är aktuell i det nationella målet inte ett avtal mellan företag, ett beslut av företagssammanslutningar eller ett samordnat förfarande i den mening som avses i artikel 101 FEUF. En sådan nationell bestämmelse som den här aktuella ska således inte prövas mot bakgrund av denna artikel.
- 27 Däremot framgår det av skäl 2 i direktiv 2004/18 att bland de principer i fördraget som ska iakttas vid tilldelning av offentliga kontrakt ingår bland annat principerna om etableringsfrihet och om frihet att tillhandahålla tjänster samt proportionalitetsprincipen.
- 28 Vad gäller artiklarna 49 FEUF och 56 FEUF följer det av domstolens fasta praxis att de utgör hinder för alla nationella åtgärder som, även om de tillämpas utan diskriminering med avseende på nationalitet, kan förbjuda eller göra det svårare eller mindre attraktivt för unionsmedborgarna att utöva etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster som de garanteras enligt fördraget (se, bland annat, dom *Serrantoni och Consorzio stabile edili*, C-376/08, EU:C:2009:808, punkt 41).
- 29 Vad gäller offentlig upphandling ligger det i unionens intresse på området för etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster att en anbudsinfordran öppnas för så bred konkurrens som möjligt (se, för ett liknande resonemang, dom *CoNISMa*, C-305/08, EU:C:2009:807, punkt 37). Tillämpning av en sådan bestämmelse som artikel 38.1 i i lagstiftningsdekret nr 163/2006, vilken innebär att personer som har begått allvarliga överträdelser av tillämpliga bestämmelser i den nationella lagstiftningen om erläggande av sociala avgifter ska uteslutas från deltagande i förfaranden för tilldelning av byggtreprenader, kan emellertid utgöra hinder för att så många anbudsgivare som möjligt deltar i en anbudsinfordran.
- 30 En sådan nationell bestämmelse som kan utgöra hinder för att anbudsgivare deltar i en anbudsinfordran som har ett bestämt gränsöverskridande intresse utgör en inskränkning i den mening som avses i artiklarna 49 FEUF och 56 FEUF.

- 31 En sådan inskränkning kan emellertid vara berättigad under förutsättning att den har ett legitimt mål av allmänintresse och att den iakttar proportionalitetsprincipen, det vill säga att den är ägnad att säkerställa förverkligandet av detta mål och inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det (se, för ett liknande resonemang, dom Serrantoni och Consorzio stabile edili, C-376/08, EU:C:2009:808, punkt 44).
- 32 I detta avseende framgår det av beslutet om hänskjutande att syftet med den grund för uteslutning från en offentlig upphandling som föreskrivs i artikel 38.1 i i lagstiftningsdekret nr 163/2006 är att försäkra sig om att det anbudsgivande företaget är tillförlitligt, iakttar omsorg och är seriöst samt att det betar sig korrekt mot sina anställda. Det ska anses att det utgör ett legitimt mål av allmänintresse att försäkra sig om att en anbudsgivare uppfyller dessa krav.
- 33 En sådan grund för uteslutning som den som föreskrivs i artikel 38.1 i i lagstiftningsdekret nr 163/2006 är vidare ägnad att säkerställa förverkligandet av det eftersträvade målet. Den omständigheten att en ekonomisk operatör inte har fullgjort sin skyldighet att betala sociala avgifter utgör en indikation på att operatören inte är tillförlitlig, inte iakttar omsorg och inte är seriös när det gäller fullgörandet av sina lagstadgade och sociala förpliktelser.
- 34 Vad slutligen gäller frågan huruvida en sådan åtgärd är nödvändig ska det påpekas att fastställandet i den nationella lagstiftningen av en exakt gräns för uteslutning från deltagande i ett upphandlingsförfarande – det vill säga en differens mellan obetalda och betalda sociala avgifter som överstiger 100 euro och även utgör mer än fem procent av de obetalda avgifterna – säkerställer inte bara likabehandling av anbudsgivarna, utan även att rättssäkerhetsprincipen iakttas, vilket är ett villkor för att en inskränkning ska vara proportionerlig (se, för ett liknande resonemang, dom Itelcar, C-282/12, EU:C:2013:629, punkt 44).
- 35 Vad gäller nivån på den gräns för uteslutning som föreskrivs i den nationella lagstiftningen överlåter artikel 45.2 i direktiv 2004/18, med avseende på offentliga kontrakt som omfattas av direktivet, åt medlemsstaterna att bestämma hur de angivna grunderna för uteslutning ska tillämpas, vilket framgår av uttrycket ”får uteslutas från deltagande i förfarandet för tilldelning av ett offentligt kontrakt”, som förekommer i bestämmelsens inledning, och av den uttryckliga hänvisningen i punkterna e och f till nationella rättsliga bestämmelser (se, med avseende på artikel 29 i rådets direktiv 92/50/EEG av den 18 juni 1992 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av tjänster, (EGT L 209, s. 1; svensk specialutgåva, område 6, volym 3, s. 139) dom La Cascina m.fl., C-226/04 och C-228/04, EU:C:2006:94). Enligt artikel 45.2 andra stycket i direktivet ska medlemsstaterna dessutom fastställa villkoren för tillämpning av den punkten i enlighet med nationell rätt och med hänsyn till unionsrätten.
- 36 Följaktligen är tanken i artikel 45.2 i direktiv 2004/18 inte att de skäl för uteslutning som anges i denna artikel ska tillämpas på ett enhetligt sätt inom unionen. Medlemsstaterna har nämligen möjlighet att inte alls tillämpa dessa grunder för uteslutning eller att införliva dessa grunder med den nationella lagstiftningen mer eller mindre rigoröst i olika fall beroende på nationella hänsyn av rättslig, ekonomisk eller social karaktär. Inom denna ram har medlemsstaterna befogenhet att mildra kriterierna i bestämmelsen eller göra dem mer flexibla (se, med avseende på artikel 29 i direktiv 92/50, dom La Cascina m.fl., EU:C:2006:94, punkt 23).
- 37 Enligt artikel 45.2 e i direktiv 2004/18 får medlemsstaterna utesluta en ekonomisk aktör från deltagande i förfarandet för tilldelning av ett offentligt kontrakt om aktören inte har fullgjort sina skyldigheter avseende erläggande av sociala avgifter. Därvid föreskrivs inte något lägsta belopp som de obetalda avgifterna ska uppgå till. Den omständigheten att ett sådant lägsta belopp fastställs i nationell rätt innebär under sådana förhållanden att det kriterium för uteslutning som föreskrivs i den bestämmelsen mildras och detta kan inte anses gå utöver vad som är nödvändigt. Detta är särskilt fallet i fråga om offentliga kontrakt vars värde inte uppgår till tröskelvärdet enligt artikel 7 c i direktivet och som därför inte omfattas av de särskilda och rigorösa förfaranden som föreskrivs däri.

- 38 Den omständigheten att den nedre gränsen för uteslutning som föreskrivs i den nationella rätten vad gäller obetalda skatter och andra avgifter, såsom den hänskjutande domstolen har angett, är betydligt högre än nämnda gräns beträffande betalning av sociala avgifter påverkar inte i sig bedömningen att gränsen är proportionerlig. Såsom följer av punkt 36 ovan har medlemsstaterna nämligen möjlighet att införliva de grunder för uteslutning som föreskrivs bland annat i artikel 45.2 e och f i direktiv 2004/18 med den nationella lagstiftningen mer eller mindre rigoröst i olika fall beroende på nationella hänsyn av rättslig, ekonomisk eller social karaktär.
- 39 Denna situation skiljer sig dessutom från situationen i domen Hartlauer (C-169/07, EU:C:2009:141), i vilken domstolen slog fast att den aktuella nationella lagstiftningen inte var ägnad att säkerställa förverkligandet av det eftersträlvade målet, eftersom den inte sökte uppnå det på ett sammanhängande och systematiskt sätt. Till skillnad från de bestämmelser som prövades i det målet följer det av punkt 34 ovan att den nu aktuella bestämmelsen grundas på objektiva kriterier som inte är diskriminerande och som är kända på förhand (se, för ett liknande resonemang, dom Hartlauer, EU:C:2009:141, punkt 64).
- 40 Av detta följer att det inte ska anses att en sådan nationell bestämmelse som den här aktuella går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det eftersträlvade målet.
- 41 Mot bakgrund av vad ovan anförts ska tolkningsfrågan besvaras enligt följande. Artiklarna 49 FEUF och 56 FEUF samt proportionalitetsprincipen ska tolkas så, att de inte utgör hinder för en nationell lagstiftning som – i fråga om offentliga byggentreprenadkontrakt vars värde underskrider tröskelvärdet enligt artikel 7 c i direktiv 2004/18 – innebär att upphandlande myndigheter är skyldiga att utesluta en anbudsgivare som har gjort sig skyldig till en överträdelse vad gäller erläggande av sociala avgifter från förfarandet för tilldelning av ett sådant kontrakt, om differensen mellan obetalda och betalda avgifter motsvarar ett belopp som överstiger 100 euro och även utgör mer än fem procent av de obetalda avgifterna.

Rättegångskostnader

- 42 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tionde avdelningen) följande:

Artiklarna 49 FEUF och 56 FEUF samt proportionalitetsprincipen ska tolkas så, att de inte utgör hinder för en nationell lagstiftning som – i fråga om offentliga byggentreprenadkontrakt vars värde underskrider tröskelvärdet enligt artikel 7 c i direktiv 2004/18/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 1177/2009 av den 30 november 2009 – innebär att upphandlande myndigheter är skyldiga att utesluta en anbudsgivare som har gjort sig skyldig till en överträdelse vad gäller erläggande av sociala avgifter från förfarandet för tilldelning av ett sådant kontrakt om differensen mellan obetalda och betalda avgifter motsvarar ett belopp som överstiger 100 euro och även utgör mer än fem procent av de obetalda avgifterna.

Underskrifter